

§ 109

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Jussi Chydeniuksen ym. valtuustoaloitteesta koskien Oodin äänilevykokoelmaa

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää monipuolisten musiikkikirjastopalvelujen tarjoamista asiakkaille tärkeänä. Lautakunta toteaa, että kirjastolain mukaisten kirjastopalvelujen järjestämisvastuu on kaupungin kirjastolla, joka kehittää palvelujaan asiakkaita osallistaen ja nojautuen tiedolla johtamisen menetelmiin. Kaikki päätökset kirjastojen kokoelmien sijoittelusta pohjautuvat tutkittuun tietoon, lainaustilastoihin, ennusteisiin ja asiakaspalautteisiin.

Toukokuussa 2019 kaupunginkirjasto luopui kirjastojen omista kokoelmista ja siirtyi ns. kelluvaan kokoelmaan, joka parantaa kaiken aineiston saatavuutta kaikissa kirjastoissa perustuen kirjastojen profilointiin ja asiakkaiden lainauskäyttäytymiseen. Myöskään Oodilla ei ole enää omaa kokoelmaa vaan aineisto ohjautuu sinne kellutusjärjestelmään määritellyn oppivan profilointialgoritmin ja vapaan hyllytilan mukaan.

Oodi profiloitiin kokoelmiltaan kirjallisuuspainotteiseksi jo paljon ennen kirjaston avaamista, ja hyllykalusteet valittiin ja määritettiin sen mukaan. Tilaan ei ole mielekäästä lisätä uusia hylly-yksikköjä, koska asiakaspalautteen mukaan suurin puute kohdistuu opiskelu- ja työskentelytiloihin. Oodiin tulee edelleen jonkin verran palautetta myös kirjojen liian vähäisestä määrästä, vaikka kirjojen määrää on alkuvuodesta lisätty. Tammikuusta 2019 alkaen Oodissa on kokeiltu pienimuotoista näyttelyhyllytoimintaa myös musiikin eri lajityyppien esittelyyn. Äänitteiden lainaus näyttelyhyllyistä on kuitenkin ollut hyvin vähäistä.

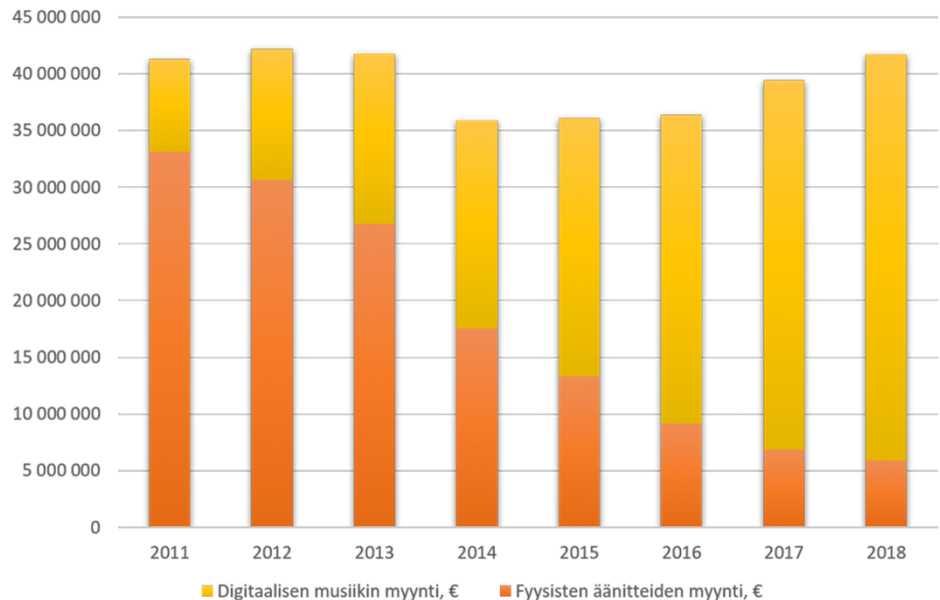
Näyttelyhylly-yksikkö voitaisiin kalusteteknisesti muuttaa cd-levyjen säilytyspaikaksi, johon mahtuisi noin 2 000 cd-levyä. Cd-levyjen hankintaan ei kuluisi määrärahaa, koska kaupunginkirjaston kokoelmissa on tällä hetkellä riittävästi cd-levyjä. Kirjaston kellutusjärjestelmä ohjaisi jatkossa 2 000 cd-levyä Oodiin muista 27:stä äänitehyllyjä ylläpitävästä kirjastosta. On huomattava, että tällainen kokoelma olisi varsin sattu-manvarainen ja selailukäyttöön suppea. Jotta asiakkaat saisivat tämän kokoisesta kokoelmasta hyötyä, se tulisi rajoittaa johonkin lajityyppiin, josta saisi esille edes hieman kattavamman valikoiman. Oodin musiikki-toiminnan kannalta kyseeseen voisi kenties tulla kansanmusiikki, koska

Oodissa on paljon yhteistyötä erityisesti Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston kanssa.

Klassista musiikkia Oodiin ei kannattaisi sijoittaa, koska viereisessä Musiikkitalossa toimii siihen erikoistunut kaikille avoin kirjasto, ja toisaalta asiakkaille on tarjolla laadukas sähköinen Naxos Music Library –verkkoaineisto, joka sisältää myös jazz-musiikkia. Rock- ja muun kevyen musiikin uudet ja vanhat hittinimekkeet puolestaan kulkevat lainaan pääosin varauksina, ja kirjastojen hyllyistä löytyy lähinnä vähemmän tunnettua aineistoa. Tämäkin aineisto liikkuu varauksina jonkin verran Pasilan kirjastosta, jossa on myös riittävä henkilökunta hoitamaan varauksia. Oodista sen sijaan ei haluta tehdä aineistovarastoa, vaan sen kokoelmaa on profiloitu ennen kaikkea liikkuvan aineiston näkökulmasta. Aineiston nopea saatavuus koko kirjastoverkossa on kuitenkin taattu, sillä kaiken hyllyssä olevan aineiston saa haluttuun noutokirjastoon noin vuorokaudessa maksuttomana varauksena. Esimerkiksi Oodin varaushyllyissä on päivittäin noin 1 500 varattua nidettä, joista cd-levyjä noin 6,7 % (otanta perjantaina 23.5.: 1 527 nidettä, joista 102 oli musiikkiaänitteitä).

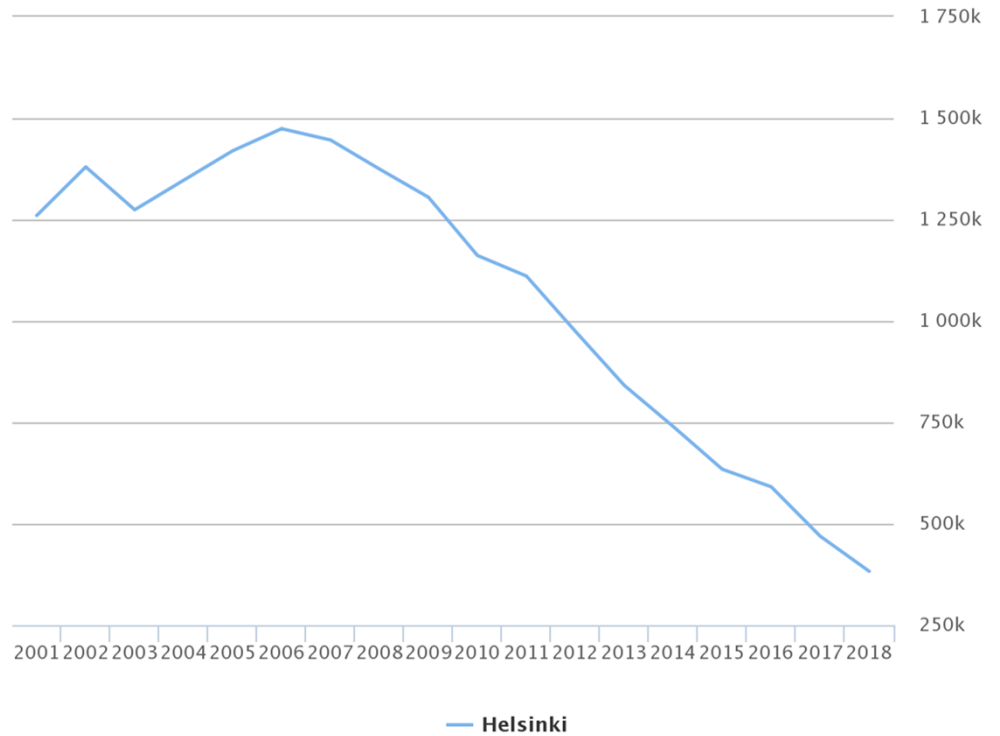
Koko Suomen mittakaavassa uusien palvelujen kehittäjäkirjastona profiloitua Oodissa ei ole tarkoituksenmukaista varata tilaa aineistolajille, jonka kirjastolainaus on selkeästi romahtanut. Sama ilmiö on nähtävissä myös kuluttajamyynissä.

Lähde: IFPI Finland

Lainaus: Musiikkiäänitteet

Lähde: tilastot.kirjastot.fi

Vaikka äänitelainaus on laskussa, helsinkiläisille tarjotaan edelleen Oodista kävelyetäisyydellä hyvät cd-levykokoelmat perinteisestä Rikhardinkadun kirjastosta sekä Töölön kirjastosta, jonka remontissa arkkitehtuurisuunnittelu tehtiin äänitehyllyt edelleen säilyttäen. Pasilan kirjasto puolestaan toimii koko kaupunginkirjaston kokoelmakeskuksena, josta sekä cd-levyt että harvemmin lainatut kirjat kulkevat vuorokaudessa kaikkiin muihin kirjastoihin.

2 000 cd-levyn hyllytilan varaamisella Oodiin ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta. Yksittäisen levyn käsittelyyn kuluu toki huomattavasti enemmän aikaa kuin kirjan, mutta 2 000 cd-levyn lainaustapah-tumien käsittelykustannukset ovat vuositasolla häviävän alhaiset. Kirjahylly-yksikön muuntamisesta cd-levyhylliksi tulisi jonkin verran kuluja, jotka kuitenkin mahtuvat kirjaston investointibudjettiin. Cd-levyjen tuominen Oodiin ei ole kustannuskysymys vaan se olisi nähtävä toiminnallisena muutoksena Oodin sisältöpalveluihin. Nyt Oodin musiikkikirjasto-toiminnassa on haettu kokonaan toisenlaista palvelua, aktiivista harrastamisen tukemista sekä asiakkaiden tutustuttamista eri musiikinlajeihin pienten konserttien, työpajojen ja musiikkitapahtumien avulla. Lainaus-toiminnassa on keskitytty harrastamista tukevaan laajaan nuottikoelmaan, soitinlainaukseen sekä studio- ja harjoittelutilojen varaami-sen mahdollistamiseen. Oodissa avautuvat myöhemmin kesällä yksilöl-

listä palvelua enemmän vaativat äänitys- ja editointistudiot. Oodissa musiikki on läsnä laajemmin ja monipuolisemmin kuin hyllyissä lainaajia odottava cd-levykokoelma.

Uusia palveluja kehitettäessä yleisesti toivotaan samalla luovuttavan jostakin vanhasta toiminnallisuudesta, koska pelkkä lisääminen ei johda kestäviin uudistuksiin. Oodin uuden musiikkikonseptin taustalla on edellä mainittu musiikkiäänitteiden lainauksen laskutrendi, joka seuraa musiikkiäänitteiden myynnin laskua. Fyysisten musiikkiäänitteiden kysyntä on suurelta osin korvautunut musiikin suoratoistopalveluilla, joita on saatavilla myös kirjastojen kautta. Tulevaisuuden kirjastona profiloituun Oodiin ei näillä perusteilla sijoitettu musiikkiäänitekokoelmaa vaan kokoelmatilat varattiin enemmän liikkuvalla aineistolle.

Oodiin on varattu tilaa yhteensä 100 000 niteelle, johon lukuun sisältyvät painotuotteiden lisäksi myös nuotit, lautapelit, konsolipelit ja elokuvatallenteet. Kirjasto seuraa aktiivisesti eri aineistojen käyttödataa ja varautuu tekemään aineistoprofilointiin muutoksia vuosittain. Jonkun aineistolajin lisääminen aiheuttaa vähennystä johonkin toiseen aineistolajiin.

Kirjaston kokonaisharkinnan mukaan tilan varaaminen erilliselle cd-kokoelmalle ei ole Oodissa perusteltua. Cd-levyjen tasapuolinen saanti myös Oodissa asioiville on kuitenkin varmistettu kelluvalla kokoelmalla ja maksuttomilla varauksilla.

Lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Lautakunta päätti käsitellä 11:n esityksen kokouksen kuudentena asiana.

Asian aikana kuultavana oli keskustakirjaston johtaja Anna-Maria Soininvaara.

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vääntinen

Lisätiedot

Anna-Maria Soininvaara, keskustakirjaston johtaja, puhelin: 310 85400
anna-maria.soininvaara(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutetun aloite 13022019 Chydenius Jussi, Valtuustoaloite äänilevykokoelman lisäämisestä keskustakirjasto Oodiin

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 25401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurjavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Paavo Nurmen kuja 1 C
Helsinki 25

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 87770

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 31.5.2019 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle Jussi Chydeniuksen ja 14:n muun valtuutetun valtuustoaloitteesta, jossa esitetään, että Keskustakirjasto Oodiin tulee saada musiikkiäänitteiden peruskokoelma. Palautusesityksessä pyydettiin selvittämään miten kohtuullisen kokoisen äänilevykokoelman tuominen Oodiin olisi käytännössä mahdollista. Samalla tuodaan esiin toimenpiteen taloudelliset vaikutukset. Lausunnon antamiseen on saatu lisäaikaa niin, että asia ehditään käsitellä vielä tässä lautakunnan kokouksessa 4.6.2019. Aloite kokonaisuudessaan on liitteenä.

Valtuustoaloitteesta ei ole pyydetty lausuntoa muilta lautakunnilta.

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vääntinen

Lisätiedot

Anna-Maria Soininvaara, keskustakirjaston johtaja, puhelin: 310 85400
anna-maria.soininvaara(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutetun aloite 13022019 Chydenius Jussi, Valtuustoaloite äänilevykokoelman lisäämisestä keskustakirjasto Oodiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.05.2019 § 99

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.05.2019 § 89